Rehabilitation and Commemoration of Former RAF Airmen

Rehabilitace a připomínání bývalých příslušníků RAF

The 1960s were a time of increasing freedom in Czechoslovakia. Although the Communist Party of Czechoslovakia remained the governing party. One of the better manifestations of this era was the first attempt at rehabilitation of former airmen for the wrongs perpetrated in the forties and fifties. Some rehabilitations were at least completed, taking into considering the possibilities, even though they could not, by far, make up for the damage done, whereas others just faded away.

Šedesátá léta byla v Československu dobou uvolnění. Jedním z lepších projevů této éry byl první pokus o rehabilitace bývalých letců za příkoří způsobená ve čtyřicátých a padesátých letech. Některé byly alespoň s ohledem na možnosti dokončeny, i když zdaleka nemohly odčinit to, co bylo způsobeno, jiné vyzněly do ztracena.

NÁČELNÍK HLAVNÍ SPRÁVY LETECTVA A VOJSK PVOS - ZÁSTUPCE MINISTRA NÁRODNÍ OBRANY

Vás zve na

SLAVNOSTNÍ PŘEDÁNÍ ČESTNÝCH TITULŮ
»ZASLOUŽILÝ VOJENSKÝ LETEC ČSSR«

které se koná v pátek 8. listopadu 1968 v 10.00 hodin, ve slavnostním sále Vojenské politické akademie Klementa Gottwalda

Invitation for Richard HUSMANN, former member with the 311 (Czechoslovak) Squadron, and the 3rd Czechoslovak Battle Aviation Regiment in the USSR, to the awarding of honorary titles of "Merited Military Airman of the Czechoslovakia". The ceremony took place on 8th November 1968 (three months after the occupation by the forces of the Warsaw Pact) in the hall of the Military Politics Academy of Klement Gottwald. Archive of Zuzana Husmannová.

Pozvánka pro Richarda Husmanna, bývalého příslušníka 311. čs. bombardovací perutě a 3. čs. bitevního leteckého pluku v SSSR na udílení čestných titulů „Zasloužilý vojenský letec ČSSR". Ceremoniál se konal 8. listopadu 1968 (tři měsíce po okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy) v sále Vojenské politické akademie Klementa Gottwalda. Archiv Zuzany Husmannové.

Also, at that time, articles exploring the theme of our resistance in the RAF, began appearing. Lectures were held with former members of the RAF, even in military units.

V té době se začaly také objevovat články s tematikou našeho odboje v RAF, konaly se besedy s bývalými příslušníky RAF, a to dokonce ve vojenských útvarech.

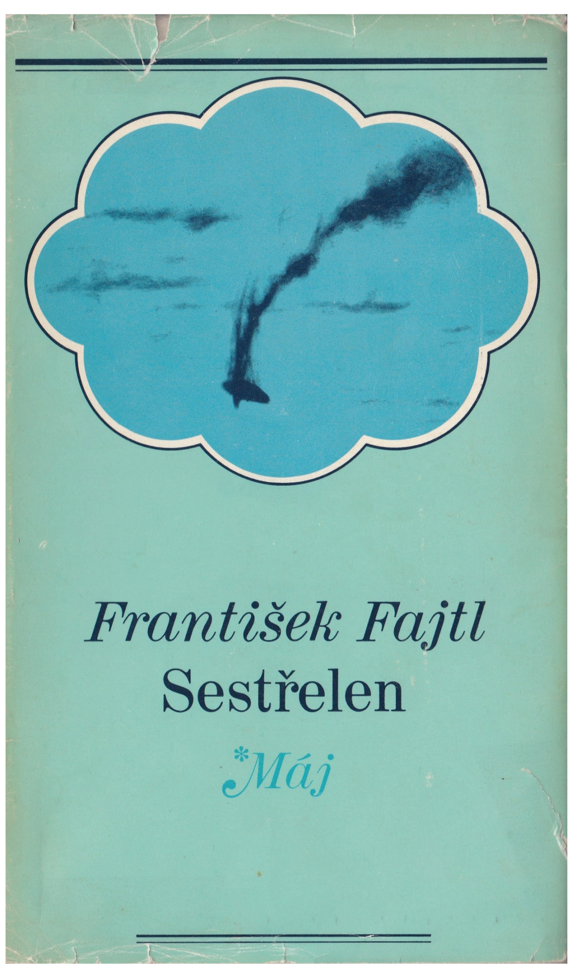

At the time some books on the subject began to be published. For example, Vilém BUFKA, a former pilot of the 311 (Czechoslovak) Squadron broke his silence in the book "Bomber T-2990 se odmlčel", the new edition of the book FAJTL´s "Shot Down" and also the legendary book "Riders in the Sky".

V této době začaly vycházet některé knihy s touto tematikou, například „Bombardér T-2990 se odmlčel" Viléma Bufky, bývalého pilota 311. čs. bombardovací perutě, nové vydání Fajtlovy knihy „Sestřelen" a rovněž i legendární kniha „Nebeští jezdci".

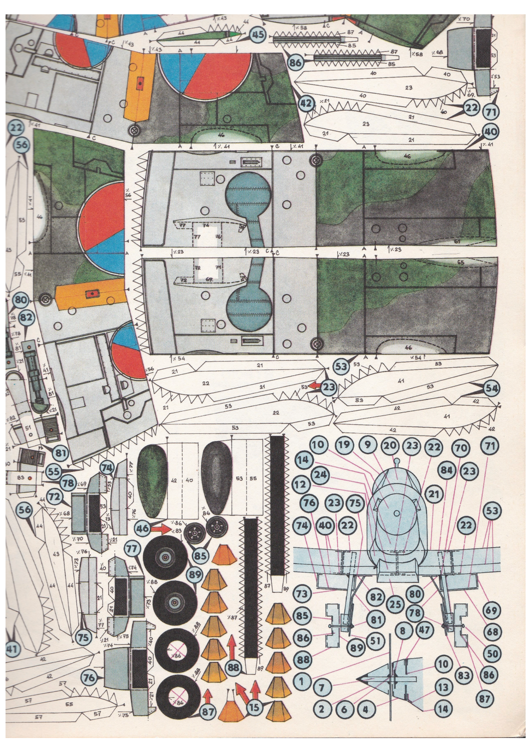

In magazine for youth people "ABC" was issued a paper cutout of spitfire fighter.
Special bout aviation, winter 1988

V časopise pro mládež „ABC" vyšel letecký speciál, jehož součástí byla vystřihovánka stíhačky spitfire.
Letecký speciál, zima 1988

In 1968, an equally successful film of the same name was made based on this book, and which became the first Czechoslovak film about the Czechoslovak airmen with the RAF. Many war veterans participated in the shooting.
The photo shows the scene of the injured airman's return to his crew. On the photograph: Josef VÁŠA, Jiří KAPLICKÝ (later a well-known architect), Jiří BEDNÁŘ and Jiří HRZÁN. Author of the photo: Zdeněk Dukát.

V roce 1968 byl podle této knihy natočen první československý film o československých příslušnících RAF. Na jeho natáčení se podílelo mnoho válečných veteránů.
Fotografie zachycuje scénu návratu zraněného letce zpátky do posádky. Na fotografii zleva: Josef Váša, Jiří Kaplický (později známý architekt), Jiří Bednář a Jiří Hrzán. Autor fotografie: Zdeněk Dukát.

Scene from the movie "Fists in the dark". Vilda JAKŠ as played by Marek VAŠUT attacks at a film version of Kurt SCHALLER. National Film Archive. Author of photo: Miloš Schmiedberger.
© OOA-S – www.ooas.cz, 2015

V této době byl rovněž natočen film Pěsti ve tmě. Vilda Jakš v podání Marka Vašuta útočí na filmového Kurta Schallera. Národní filmový archiv. Autor fotografie: Miloš Schmiedberger.
© OOA-S – www.ooas.cz, 2015

However, after 21st August 1968, when Warsaw Pact troops began to occupy Czechoslovakia, it was the end of any other similar efforts and activities. Only in the 1980s did former Czechoslovak RAF members begin to be commemorated. This was not, however, to any great extent, since the communist regime still endured in Czechoslovakia, but at least several books were published on the subject. And in magazine for youth people "ABC" was issued a paper cutout of spitfire fighter.

Nicméně po 21. srpnu 1968, kdy vojska Varšavské smlouvy začala okupovat Československo, byl jakýmkoliv dalším podobným snahám a aktivitám konec. Až v osmdesátých letech začali být bývalí českoslovenští příslušníci RAF připomínáni. Ne sice ve velké míře, komunistický režim v Československu stále trval, ale bylo vydáno alespoň několik knih s touto tematikou. ABC A v časopise pro mládež „ABC" vyšel letecký speciál, jehož součástí byla vystřihovánka stíhačky spitfire.

On 17th November 1989 a series of events commenced, which today we call the "Velvet Revolution", the result of which was the fall of the Communist Party of the Czech Republic and the return of democracy. The Rehabilitations commenced in the 1990s were not just formalities. Their goal was to compensate the injured war veterans as much as possible for what they had suffered.

17. listopadu 1989 byl zahájen sled událostí, které dnes nazýváme „Sametová revoluce", jejímž výsledkem byl pád Komunistické strany Československa a návrat demokracie. Rehabilitace zahájené v 90. letech nebyly jen formální. Cílem bylo válečné veterány odškodnit za to, co protrpěli.

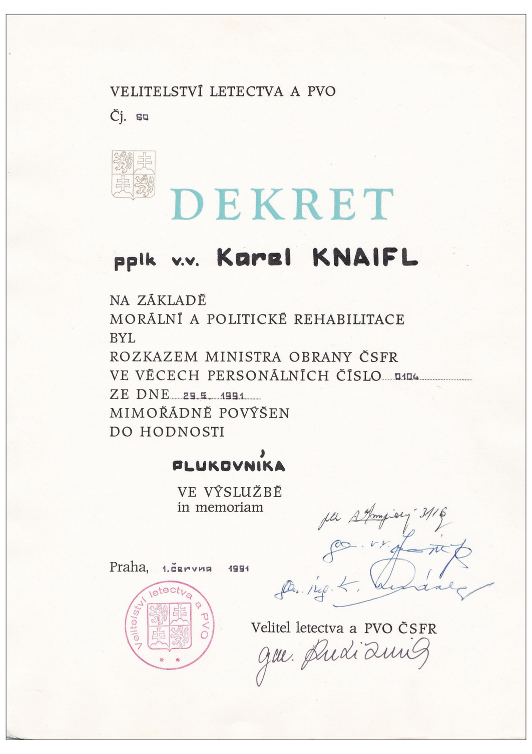
VELITELSTVÍ LETECTVA A PVO
Čj. 60

DEKRET

pplk v.v. Karel KNAIFL

NA ZÁKLADĚ
MORÁLNÍ A POLITICKÉ REHABILITACE
BYL
ROZKAZEM MINISTRA OBRANY ČSFR
VE VĚCECH PERSONÁLNÍCH ČÍSLO 0104
ZE DNE 29.5. 1991
MIMOŘÁDNĚ POVÝŠEN
DO HODNOSTI

PLUKOVNÍKA

VE VÝSLUŽBĚ
in memoriam

Praha, 1. června 1991

Velitel letectva a PVO ČSFR

Another expression of apology for the acts of the former communist regime was the promotion of former RAF members. This decree promotes retired lieutenant colonel Karel KNAIFL based on moral and political rehabilitation to the rank of a retired colonel in memoriam. Karel KNAIFL was pilot with 138 the 138 Squadron. Archive of Jiřina Knaiflová.
Those interested had the opportunity to visit the firs themed exhibitions. There were air shows, in which even war veterans took part and some even featured warbirds. A number of memorial meetings were organized.

Dalším výrazem omluvy za činy někdejšího komunistického režimu bylo povýšení bývalých československých letců RAF. Archiv Jiřiny Knaiflové.
Zájemci mohli navštívit první tematické výstavy. Konaly se letecké dny, kterých se účastnili i váleční veteráni a na kterých bylo možné vidět i letouny druhé světové války. Bylo organizováno množství vzpomínkových setkání.

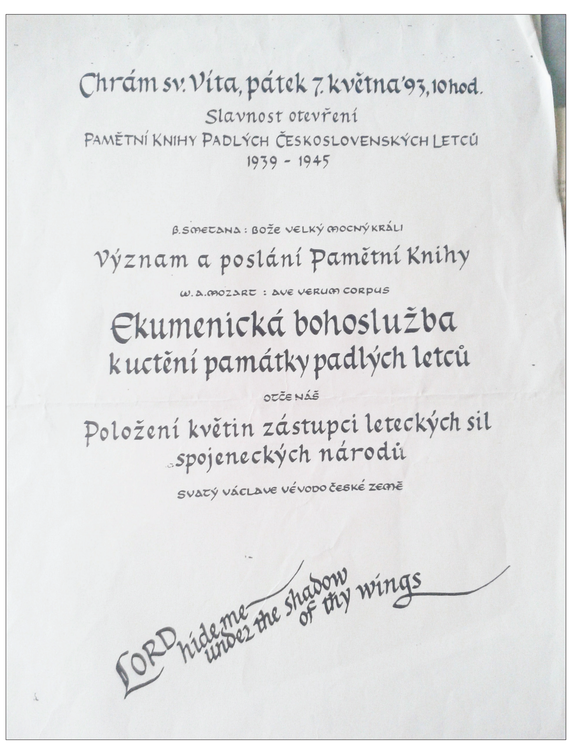
Chrám sv. Víta, pátek 7. května '93, 10 hod.
Slavnost otevření
PAMĚTNÍ KNIHY PADLÝCH ČESKOSLOVENSKÝCH LETCŮ
1939 - 1945

B. Smetana : Bože velký mocný králi
Význam a poslání Pamětní Knihy
W. A. Mozart : Ave verum corpus
Ekumenická bohoslužba
k uctění památky padlých letců
Otče náš
Položení květin zástupci leteckých sil spojeneckých národů
Svatý Václave vévodo české země

LORD hide me under the shadow of thy wings

Invitation to the ceremonial opening of the book of fallen Czechoslovak airmen 1939–1945, which took place on 7th May 1993 at the St. Vitus Cathedral. The book is available here for viewing to this day.
Archive of Antonín Nešpor.

Pozvánka na slavnostní otevření knihy padlých československých letců. Archiv Antonína Nešpora.

At the same time, memorials were unveiled. Here mention may be made, for example, of the memorial to Czechoslovak airmen honoring the fallen between the years 1939–1945, and which is located in Prague's náměstí Svobody and implemented by the Association of Czechoslovak Foreign Airmen 1939–1945, a plaque for A/M Karel JANOUŠEK, on a house he lived in, in the street U Železné lávky in Prague, a memorial to Czechoslovak airmen in Prostějov, a plaque on the house where W/Cdr Alois VAŠÁTKO, DFC, DSO was born in Čelákovice. In the Olšanské hřbitovy, a grave was built for the Czechoslovak former RAF members.

Byly rovněž odhalovány památníky. Například pomník československým letcům padlým v letech 1939–1945, který se nachází na pražském náměstí Svobody a jehož realizátorem je Sdružení československých zahraničních letců 1939–1945, pamětní deska A/M Karla Janouška v ulici U Železné lávky na domě, ve kterém žil, pomník československým letcům v Prostějově, pamětní deska na rodném domě W/Cdr Aloise Vašátka, DFC, DSO v Čelákovicích a desítky dalších. Na pražských Olšanských hřbitovech byl vybudován hrob pro bývalé československé příslušníky RAF.

Archive of Jan Lehovec

Archiv Jana Lehovce

In the 90s dozens of memorial books began to be published on this topic, and the memory of the RAF began to appear in other works of culture, such as music. The group Taxmeni sings about them in several songs, such as "Wrong place for landing," "Riders in the Sky", and in the song "Heaven" Anna K, and the country band called Pacific titled one of their songs "RAF". In 1991, the film "The cemetery for foreigners", was shot, and ten years later the film "Dark Blue World", inspired by the stories of many former pilots, was made and dozens of documentaries have been shot. Also, many lectures were held, at schools and for the public.

V 90. letech vycházely desítky memoárových knih s touto tematikou, vzpomínka na příslušníky RAF se začala objevovat i v hudbě. V několika písničkách „Špatný místo pro přistání", „Nebeští jezdci", o nich zpívá kapela Taxmeni, v písničce „Nebe" Anna K, country skupina Pacifik jednu ze svých písniček nazvala „RAF". V roce 1991 byl natočen film „Hřbitov pro cizince", o deset let později „Tmavomodrý svět", inspirovaný příběhy mnoha bývalých letců, byly natočeny desítky dokumentů. Konaly se rovněž mnohé besedy, jak na školách, tak i pro veřejnost.

75th anniversary of the formation of most Czechoslovak squadrons in RAF

75. výročí založení většiny československých perutí v RAF

panel_podklady.indd 1 4/16/2015 3:46:45 PM